א [מיי' פ"א מהלכות יסודי התורה הלכה יא]:

הגהות הב"ח (ה) גם' אינו מזרעת דלמא מעיקרא נמי יורה: (ב) שם דאתיהבא ליה רשותא חדא שעתא ביומא למיתנ ולמיכתב זכוותה: (ג) שם שמא חם ושלום שתי רשויות יש בשמים מיד אפקוהו: (ד) שם חוץ מאחר שידע כבודי ומרד בי אמר הואיל ואיטריד כו' לתרבות רעה אשכח כנ"ל ותיבת נפק מחק: (ה) שם כן אבויה את גך יצא בכל הארץ פוגלא: (ו) שם כל מה שברת החב"ה בעולמו ברת כנגדו: (1) שם לאנדן ככלי זכוכית נ"ב ס"א א"ל האלהים אפילו ככלי האדהים אפידו בכדי חרס אבל ר"ע כו': (ח) שם כלי זכוכית הללו אע"פ שנשתברו יש: (ט) שם למר כיון שהגיע לתחום שבת אמר לו מאיר: (כ) תום' ד"ה ממנה כו ממיר. (כ) תום דיים ומחיוהו וכו׳ להודיע שאין לו יכולת יותר מאחריני כל"ל: (ל) ד"ה שובו וכו' והיה הורג רבי מורה ואמרינן כל תלמיד דהוה חמי ליה משבח באורייתא הוה קטיל ולא עוד אלא דהוה על וכו׳ קמי ספרא והוה אמר מאן שפוא וווור אמו מאן אלין יתבין ענדין הכא כר וכיון דהוו שמעין כן הוון שבקין ליה ואזלון לון וקאמר ליה לרבי מאיר וכר׳ שר׳ עקיבא דריש ליה וה׳ ברך את איוב מראשיתו כזכות מלות ומעשים טובים שהיו ביה מראשימו ומייתי שהיו ביה מראשימו ומייתי ליה טוב אחרית דבר וכו' אלא טוב אחרית דבר כשהוא טוב מראשיתו ובו הוה המעשה אבויה אביר מגדולי ירושלים היה וניוס שנא למהול אותו קרא וכו' אמר ר"א יהושע עד דאליו מה באתם לשרוף את ביתי עלי אמרו לו ח"ו אלא יושבין היינו וחוזרין בדברי תורה וכו' הדברים שמחים כנתינתן סביבותיו כלחיכתן מסיני נתינתן מסיני לה נחש נתנו ממר להן אבויה הוחיל וכך: (מ) בא"ד שרחה אדם חחד שנטל הבנים: (2) בא"ד והיה עכנא: (**ס**) בא"ד דומה שמתוך תשובה נפטר רבי מן דקברוניה ירדה אש מן השמים ושרפה את הברו יאמרו ליה לרבי מאיר קיברא לרגן אייקד מה עבד אתא וקא פריס: (ע) בא"ד טוב הי לכל ואם לא כלייל ותיבת יגאל נתחק: (פ) בא"ד אמרו ליה לר"מ

לעזי רש"י

מיקרב לרבי קדמי:

יותר מאחריני: שובו בנים שובבים. בירושלמי

מפרש למה אירע לו כך ואיכא טפי מקראות שדורש והיה הורג (ט) דוברי דברי תורה ואמר כל תלמיד דהוה חמי ליה הוה הטיל ולא עוד

דבוב על לבים ועדה בוב חמי עליה קמיה סופרא ואמר מאן אלו עבדין הכא כו' כיון דהוו שמעין ליה שבקין ואזלין וקאמר ליה ר"מ מאי דכתיב (וה' בירך) את כל אשר לאיוב למשנה (איוב מב) ואמר לו שכפל לו ממונו והוא השיב שר"ע דריש ליה בזכות מלות ומעשים טובים ברך מראשיתו ומייתי ליה טוב אחרית דבר מראשיתו ודריש ליה ר"מ לאדם שהוליד בנים בילדותו ומתו ובזהנותו הוליד ונתקיימו ואמר לו ר"ע רבך לא כך דרש אלא טוב אחרית דבר שהוא טוב מראשיתו [ובי] הוה המעשה אבויה אבי הוה מגדולי ירושלים וביום שבא למהולי קרא לכל גדולי ירושלים והושיבן בבית חחד ולר"ה ולר' יהושע במקום החר מן דאכלין ושתין שרין מטפחין ומרקדים אמרי עד דאלין עסקין בדידהו נעסוק בדידן ישבו ונתעסקו בדברי תורה ירדה אש מן השמים והקיפה אומן אמר לון אבויה אבא גברין מה באתם לשרוף ביתי אמרו לו ח"ו אלא יושבין היינו וחוזרין דברי תורה מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים והיו הדברים שמחים כנחינתן מסיני לא באש נתנו אמר הואיל וכך כחה של תורה אם יתקיים הבן הזה לתורה אני מפרישו ולפי שלא היתה כונתו לשמים לפיכך לא נתקיימו בו ובמקום שיש בגמרא שלנו אחורי הפרגוד יש לשם מאחורי בית קדשי הקדשים עוד איתא התם שהיה רוכב ביוה"כ שחל להיות בשבת ושמע כו' ומייתי ההוא דפרק קמא דקדושין (דף למ:) שראה (מ) אחד שנטל הבנים ושילח את האם וכי אייתי נפל ומת ולא היה דורש כר׳ יעהב כדמייתי התם ועוד איתא שראה לשון רבי יהודה הנחתום נתון בפי כלב והיינו גברא רבה דקדושין ורבי נתן אומר כשהיתה אמו מעוברת ממנו עברה לפני ע"ז והריחה מאותו המין ואכלה והיה אותו המין (נ) א) מודעוע בגופה ט כעכנה ולבסוף חלה מתנונה ואמרו לו לר"מ רבך אבאיש אזל גביה לבקרתי׳ וא״ל חזור בך אמר אי הדרנא מתקבלין אמר ליה והכתיב (מהלים ל) תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם בכה אלישע ונפטר א"ר מאיר דומה שמתוך תשובה נפטר ^(ס) וכי מן [דקברוניה] ירדה אש מן השמים ושרפה חותו וח"ל לר"ת הח קבר דרבך [אוקיד אתא] וקא פרים גלימיה עליה ואמר ליני (פה) הלילה

וגו' (כות ג) ליני פה בעולם הזה

יכול אני לבטול. שהיה בקי בהטייה חו נמי נבעלת כן: באמבטי. וכחדיוהן שיתין פולסין. להודיע (י) לו שאין יכולת למטטרון כלי שרוחלין בו כל הגוף וי"ל שהטיח שם אדם שכבת זרע ונכנם במעיה: מעיקרת. כשינחת מן החדם: מחין ולחין. מחין תבח וחין לבך טרוד: לופה הייתי. מתבונן הייתי במעשה ברחשית: וחין

> יכול אני לבעול כמה בעילות בלא דם או דלמא דשמואל לא שכיחא אמר להו דשמואל לא שכיח יישינן שמא באמבמי עיברה והאמר שמואל ©כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינו מזרעת יי מעיקרא נמי יורה כחץ הוה ת"ר מעשה ברבי יהושע בן חנגיה שהיה עומר על גב מעלה בהר הבית וראהו בן זומא ולא עמד מלפניו אמר לו מאין ולאין כן זומא אמר לו צופה הייתי בין מים העליונים למים התחתונים ואין בין זה לזה אלא שלש אצבעות בלבד שנאמר ורוח אלהים מרחפת על פני המים כיונה

ביניהן. במקום חיבורן מקום קשרי כיפת הרקיע בקרקע: גודה דגמלה. כשמסדרין לווחין של גשר זו אצל זו אי אפשר שלא תהא ריוח בינתים וכן גלימי וכן כסי: סחופין. כפופין: אחר קילן בנטיעות. קלקל ועיות כנכנס לפרדם ומקלן הנטיעות. ולפי שדימה אותן בתחלת הדברים לנכנס לפרדם נקט לישנא דקילן בנטיעות: לא עמידה לא גרסינן: לא עורף. דבכל לדיהן יש להם פנים: עיפוי. עיפות: פולסי. מכת מקל בשטונאד"י: פוגלה. לנון: ממישרה. ערוגה: ונוחין לאבדן. על ידי שכחה:

שמרחפת על בניה ואינה נוגעת אמר להן רבי יהושע לתלמידיו עדיין בן זומא מבחוץ מכדי ורוח אלהים מרחפת על פני המים אימת הוי ביום הראשון הבדלה ביום שני הוא דהואי דכתיב יויהי מבדיל בין מים למים וכמה אמר רב אחא בר יעקב כמלא נימא ורבנן אמרי כי גודא דגמלא מר זומרא ואיתימא רב אסי אמר כתרי גלימי דפריסי אהדדי ואמרי לה כתרי כסי דסחיפי אהדדי אחר קיצץ בנטיעות עליו הכתוב אומר יאל תתן את פיך לחמיא את בשרך מאי היא חזא מיטטרון דאתיהבא ליה רשותא (b) למיתב למיכתב זכוותא דישראל אמר גמירא "דלמעלה לא הוי "לא ישיבה ולא תחרות ולא עורף ולא עיפוי שמא חם ושלום ב' רשויות שיתין פולסי דנורא א"ל מ"ט כי חזיתיה φ הן אפקוהו למיטטרון ומחיוהו שיתין לא קמת מקמיה איתיהיבא ליה רשותא למימחק זכוותא דאחר יצתה בת קול ואמרה ישובו בנים שובבים חוץ מאחר יי אמר הואיל ואימריד ההוא גברא מההוא עלמא ליפוק ליתהני בהאי עלמא נפק אחר לתרבות רעה נפק אשכח זונה תבעה אמרה ליה ולאו אלישע בן אבויה את 🕫 עקר פוגלא ממישרא בשבת ויהב לה אמרה אחר הוא שאל אחר את ר"מ לאחר שיצא לתרבות רעה א"ל מאי דכתיב זגם את זה לעומת זה עשה האלהים אמר לו כל מה שברא הקב"ה ₪ ברא כנגדו ברא הרים ברא גבעות ברא ימים ברא נהרות אמר לו ר"ע רבך לא אמר כך אלא ברא צדיקים ברא רשעים ברא גן עדן ברא גיהנם כל אחד ואחד יש לו ב' חלקים אחד בגן עדן ואחד בגיהנם זכה צדיק נטל חלקו וחלק חברו בגן עדן נתחייב רשע נטל חלקו וחלק חברו בגיהנם אמר רב משרשיא מאי קראה גבי צדיקים כתיב ילכן בארצם משנה יירשו גבי רשעים כתיב יומשנה שברון שברם שאל אחר את ר"מ לאחר שיצא לתרבות רעה מאי דכתיב ילא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז אמר לו האלו דברי תורה שקשין לקנותן ככלי זהב וכלי פז יונוחין לאבדן ככלי זכוכית ® אמר לו ר"ע רבך לא אמר כך אלא מה כלי זהב וכלי זכוכית 🔊 אע"פ שנשברו יש להם תקנה אף ת"ח אע"פ שסרח יש לו תקנה אמר לו אף אתה חזור בך אמר לו יי כבר שמעתי מאחורי הפרגוד שובו בנים שובבים חוץ מאחר ת"ר מעשה באחר שהיה רוכב על הסום בשבת והיה רבי מאיר מהלך אחריו ללמוד תורה מפיו ◊ אמר לוֹ מאיר חזור לאחריך שכבר שיערתי בעקבי סוסי עד כאן תחום שבת א״ל אף אתה חזור בך א״ל ולא כבר אמרתי לך כבר שמעתי מאחורי הפרגוד שובו בנים שובבים חוץ מאחר תקפיה עייליה לבי מדרשא א"ל לינוקא פסוק לי פסוקך אמר לו 'אין שלום אמר ה' לרשעים עייליה לבי כנישתא אחריתי א"ל לינוקא פסוק לי פסוקך אמר לו ייכי אם תכבסי בנתר ותרבי לך בורית נכתם עונך לפני עייליה לבי כנישתא אחריתי א"ל לינוקא

שדומה ללילה והיה בבוקר לעולם הבא אם יגאלך עוב יגאל זה הקדוש ברוך הוא שנאמר עוב ה' לכל (מהלים קמה) (ע) יגאל ואם לא יחפון לגאלך וגאלמיך אנכי אמרו ליה (ט אין [אמריו] לך בההיא עלמא למאן את בעי למקרבה קדמייתא לאבוך או לרבך אמר לון מיקרב לרבי קדמוי ובתר כן לאבא א"ל ושמעינן לך א"ל ולא כן תנינן '' מלילין מיק הספר עם הספר מלילין אלישע בזכות חורתו:

ל) [וחיישיט נמי אמריט לקולא רש"י בשבת קנא. ד"ה ושמואל ונלה מג.ז. . אמרו. ב) ג) [תוספתא פ"ב], ד) עי' בפי המשניות להרמב"ם בפ"י דסנהדרין בהיסוד השלישי, ל אדר"ג פכ"ד וע"ש דאיתא בשם אלישע בן אבויה, 1) [עיי רש"י דסנהדריו לא. ד"ה יש להם כוי], ז) [ל"ל ויוסף הי], ה) מפעפע, ש) כארם של חכינה, י) נשבת קטו:ן,

תורה אור השלם

 וְהָאֶרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וְבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶּת עַל פְּנֵי הַמְּיָם: בראשית א ב בראשית א ב ַנְבְּיִב. 2. וַיֹּאמֵר אֱלֹהִים יְהִי רַקִּיעַ ויאמר אַלהים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַפְּיִם וִיהִי מַבְּדִּיל בֵּין מִים לְמִיָם: בראשית א ו 3. אַל תַּתַן אֶת פִּיךְּ לְחֲטִיא אֶת בְּשְׂרֶךְ וְאַל תֹאמֵר לְפְּנֵי הַמַּלְאֶךְ כִּי שְׁנְגָה הִיא לְמָה הַמַּלְאֶךְ כִּי שְׁנְגָה הִיא לְמָה יכצח האלהים על קולף

יִּקְבּן הָאֶת מַעֲשֵׂה יָדֶיף: קחבּל אֶת מַעֲשֵׂה יָדֶיף: קהלת ה ה .4 שובו בנים שובבים נאם +: שובו דָנִים שוּבָּדִּים נְּאָב יְיָ כִּי אָנֹכִי בָּעַלְתִּי בָכֶם וְלָקַחָתִּי אֶתְכֶם אֶחָד מֵעִיר וְשְנֵים מִמִּשְׁפְּחָה וְהַבֵּאתִי אֶתְכֶם צִיּוֹן: ירמיהו ג יד אֶתְכֶם צִיּוֹן: ייינים בפויין יובאור אֶתְכֶם צִיּוֹן: ירמיהו ג יד 5. בְּיוֹם טוֹבָה הֱיֵה בְטוֹב יביום רעה ראה גם את זה יְּבְּיוּם ְּלְּצְּיִן יְּצֵיוֹי גְּיַם עֶּוֹנְיְּוּ לְעָמַת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים עַל דִּבְרַת שֶׁלֹא יִמְיְצָא הָאָדָם אַחֲרָיו מְאוּמָה:

יָם אַנְאַן יוּ בְּאַמּבְּוּה קהלת זיד תַּחַת בָּשְׁתְּכֶם מִשְׁנֶה וּכְלִמָּה יָרנּוּ חֶלְקָם לְבַן בָּאַרְצָם מִשְׁנֶה יִירָשׁוּ שְּׁמְחַת עוֹלֶם תִּהְיֶה לְהֶם: שִּׁמְחַת עוֹלֶם תִּהְיֶה לְהֶם: ישעיהו סא ז

7. יַבשׁוּ רְדְפֵּי וְאֵל אֵבשְׁה אָנִי יַחַתּוּ הַבְּּיה וְאַל אַחַתָּה אָנִי הָבִיא אֲלַיהָם יוֹם רְעָה אָנִי הָבִיא אֲלַיהָם יוֹם רְעָה

8. לא יערכַנָּה זַהַב וּזְכוֹכִית איוב כח יז

9. אַין שָׁלוֹם אָמַר יְיָ לְרְשָׁעִים: ישעיהו מח כב 10. בִּי אָם תְּכַבְּסִי בַּנָּתֶר ּוְתַרְבִּי לְּךָּ בֹּרִית נִבְּתָּם עֲוֹנֵךְ לְפָנִי נָאָם אֲדֹנָי אֱלֹהִים:

גליון הש"ם

. גם' וחיישינן שמא באמבמי עיברה. עיין משנה למלך פט"ו מהל' אישות הלכה ד ופי"ז

מוסף רש"י

ונוחין לאבדן ככלי זכוכית. לא שאין להם תקנה שיש להם תקנה להתיכן ולחזור 636 ולעשות מהן כלי) אלא שנפסדין לשעתן ואין מתקיימין

רבינו חננאל

דכיון דחזא למטטרון דאתייהבא ליה רשותא חדא שעתא למיתב למכתב זכותא באותו מקום אין שם ישיבה שמא שתי רשויות הז. יצתה

שמא מיד ים יודון. במיד היו היודון. במיד מחידה מיד מחידה למטטרון שתין פולסי דנורא. בת קול ואמרה שובר בנים שובבים חוץ מאלישע אחר שגלוי וידוע לפניו שאינו חוזר בתשובה שלמה לעולם. שאילו היה חוזר לא היה נטרד שאין הפרגוד נגעלת בפני בעלי תשובה מיד מחידה שיש שליו דין אלא להראות לאלישע שיש לו אדון שהוא עליו וזה שאמר אחר משום ר' עקיבא כי רשע מתייטר בגיהנם חלקו וחלק הצדיק וומר בג"ע חלקו וחלק הרשע ואסמכוה אקרא זה לכן בארצם משנה יירשו ומשנה שברון שברם. ד"א לאו דסמכא הן וקרא מדרש הוא ולא עיקר. מיהו אית לן למימר שהמחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה ועונו גדול מאד הוא ועליו ועל כיוצא בו נאמר ומשנה שברון